

Скнилівська трагедія не забувається

Сумний ювілей відзначатиме Львів 27 липня. Десять років тому на Скнилівському аеродромі сталася катастрофа, яка вжахнула світ найбільшою в історії авіашоу кількістю жертв. Тоді внаслідок падіння на глядачів винищувача Су-27УБ загинуло 77 осіб (з яких 28 дітей) і постраждало близько 250 людей. Були серед жертв і залізничники та члени їхніх сімей. Потерпілими визнано понад 500 осіб. Чимало родичів загиблих не змогли пережити жахливої втрати, стали інвалідами, назавжди отримали важку морально-психічну травму.

Пекло починалося з гарних намірів

Автор цього матеріалу був одним із близько десяти тисяч гостей того горезвісного шоу, і хоча фізично ні я, ні мої близькі не постраждали, спогади про побачене досі крають серце...

А починалося усе досить гарно. У Львові виставки авіатехніки і показові виступи літаків та парашутистів вже проводили – і завжди було цікаво. От і тієї суботи, 27 липня 2002 року, поїхав на Скнилів, де відзначали 60-ліття 14-го авіакорпусу. До речі, досі маю рекламний плакат, який запрошував усіх відвідати це свято. Вважаю, що того сонячного дня я вдруге народився – не встиг дійти до місця експозиції авіатехніки, звідки почалися смертельні "жнива" Су-27, зустрічались знайомі та родичі, ми розмовляли, ділилися враженнями від побаченого.

Спочатку фігури вищого пілотажу продемонстрували спортивні Як-52. Їхній виступ був досконалим. Єдине, що дивувало, чому пролітають над головами глядачів ще й так низько? Адже це заборонено. Але професіоналізм пілотів зачаровував, викликаючи підсвідому довіру. А голос із динаміків спокійно та впевнено коментував їхні дії. Невдовзі коментатор повідомив про наближення чергового номера виступу – Су-27УБ. Пілотували учбово-бойову машину два аси-полковники – Володимир Топонар та Юрій Єгоров. Перший був командиром "спарки".

Початок був чудовим – стрімка

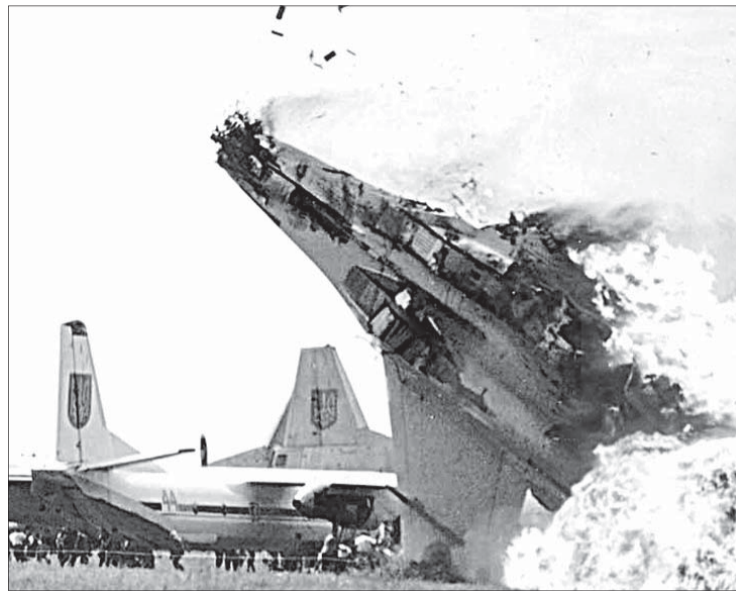
бойова машина легко виконувала фігури вищого пілотажу. Потужна військова техніка завжди викликає повагу. Щоправда, дивувало, чому літак так заносить на виражах і чому, як і Яки, Су-27 так само низько пролітає над головами глядачів?.. Та за мить усі ці роздуми перервалися жахливим пекельним видовищем. Після косої петлі винищувачу не вдалося вийти з крутого піке, йому бракувало метрів із сто висоти та швидкості. Зачепивши верхівку дерева, автомашину і два літаки, він почав своє страшне "приземлення". Пілоти катапультувалися в останню мить.

Учбово-бойовий винищувач раптово перетворився на машину-убивцю, а захоплені глядачі стали беззахисними жертвами. Байдужий метал "викосив" смертельну пряму, знищивши, понівечивши і пошматувавши людські тіла. Зробивши останнє сальто-мортале, літак вибухнув.

А для тих, хто вцілів, жах лише тільки починався. Далі була страшна картина метушні, паніки, пошуків рідних і близьких. Кричали і плакали переважно ті, що вціліли. Скалічені мовчали, перебуваючи у шоковому стані.

Пожежники з'явилися швидко і виконали свою роботу оперативно. На аеродромі було лише 2-3 "швидкі допомоги". Решта "швидких" прибули через 30-40 хвилин.

Незважаючи на велику кількість жертв, їх могло бути значно більше. Після вибуху Су-27, який мав біля 5 тонн пального, вогонь охопив територію близько 40 метрів у діаметрі. Падаючи, бойовий літак

пошкодив винищувач Су-17М4Р і відбив носову частину Ілу-76ТД, які стояли на злітній смузі. Обидва ці літаки були заправлені паливом. Зокрема Іл-76 мав близько 60 тонн пального! Якби Су-27 зачепив крило велетня, то пожежа і її наслідки були б набагато страшніші.

Розбір польотів

Через кілька годин після трагедії до Львова прилетіли перші особи держави – Президент Леонід Кучма та секретар РНБО Євген Марчук. Вони пообіцяли не залишити у біді потерпілих та детально розслідувати обставини катастрофи. Родинам загиблих і постраждалих держава виділила 10 млн грн одноразової фінансової компенсації. Розслідуванням надзвичайної події зайнялись Генпрокуратура і спецкомісія Міноборони. У заяві прес-центру Генпрокуратури причинами трагедії було названо погану організацію, підготовку та проведення авіашоу. Пілотам Володимиру Топонару та Юрію Єгорову інкримінували відхилення від льотного завдання, низький професіоналізм і недбальство. Льотчики не визнавали своєї провini в аварії і вказували на погану організацію шоу, зокрема на те, що їхні польотні карти суттєво відрі-

знялися від місцевості, де проводили маневри. Виконуючи наказ, вони прибули на літаку, на якому заздалегідь не тренувалися, репетиції авіашоу не було.

З посад звільнили головнокомандувача ВПС України генерал-полковника Віктора Стрельнікова та командувача 14-го авіакорпусу генерал-лейтенанта Сергія Онищенка. Ще трьох причетних генералів арештувала військова прокуратура.

Після завершення розслідування причинами катастрофи назвали помилку екіпажу під час виконання незапланованих фігур вищого пілотажу, незадовільну організацію і невиконання керівниками авіашоу своїх обов'язків. Судові розгляди тривали кілька років, і влітку 2008-го Військовий апеляційний суд центрального регіону України виправдав чотирьох генералів, безпосередньо причетних до організації скнилівського авіашоу – Віктора Стрельнікова, Олександра Волошенка, Володимира Алексєєва та Сергія Онищенка. Значно раніше, у червні 2005 року, цей же суд присудив 14 років ув'язнення в колонії командирі екіпажу Володимиру Топонару і 8 років – Юрію Єгорову, якого пізніше помилували і зменшили

термін майже наполовину. Екс-заступнику командувача 14-го авіакорпусу генерал-майору Анатолію Третьякову належало провести у в'язниці 6 років, а командирі авіаескадрильї Юрію Яцюку – 5 років. Начальника служби безпеки польотів 14-го авіакорпусу Анатолія Лукіних засудили до 4 років позбавлення волі умовно. Сьогодні серед усіх, визнаних винними, в ув'язненні перебуває лише Топонар.

У 2003 році за ініціативи та за кошти громади Львова неподалік злітної смуги аеропорту спорудили каплицю Усіх святих українського народу, а на місці падіння літака – пам'ятний сегмент із 77 каменів, за кількістю загиблих у трагедії.

Їх об'єднала смерть рідних

Трудовий колектив залізничі теж зазнав втрат у Скнилівській трагедії. На Скнилівському летовищі загинув головний гінеколог Центру здоров'я жінки Клінічної лікарні Львівської залізничі Сергій Дудченко з донькою Мар'яною, контролер-ревізор Львівської дирекції залізничних перевезень Антоніна Лавренюк. У чотирьох ветеранів магістралі загинули двоє дітей, п'ять онуків, чоловік та невістка... В одного ветерана був поранений онук. Керівництво залізничі та дорожня профспілкова організація надали допомогу сім'ям загиблих.

Спільне горе об'єднало родини потерпілих, головним місцем їхніх зустрічей стала капличка Усіх святих українського народу, зведена на добровічній пожертві біля летовища. Тут вони збираються на служби щонеділі і в останню суботу кожного місяця. "Найбільшу моральну підтримку ми відчули з боку церкви, – каже Ніна Іванова, матір загиблого юнака. – Нас підтримують священники усіх конфесій, проводять у нашій капличці служби, організують нам поїздки по святих місцях".

Ігор ПАРФЕНЮК

ПРИВІТАННЯ

Об'єднана Рада ветеранів війни та праці Тернопільської дирекції залізничних перевезень вітає із ювілеєм ветеранів підприємств дирекції

із 90-річчям!

Павла Йосиповича ДАНИЛКІВА

із 80-річчям!

Ярослава Михайловича ВЕЛЬГАЧА

Марію Теодорівну БАШУК

Ольгу Омелянівну БАЛИЦЬКУ

із 70-річчям!

Надію Григорівну НОВАК

Федора Юрійовича КАЧМАРА

Валентина Андрійовича ШЕПЕЛЕВА

Любомира Яремовича ЛЕБЕДИНСЬКОГО

Людмилу Іванівну ДЯКІВ

Стефана Петровича КУНИКА

Сидора Фотійовича СИРИДЮКА

Ігоря Богдановича ГОТЯ

із 60-річчям!

Віталія Андрійовича ТРОФІМОВА

Іванну Теодорівну ЧОРНУ

Людмилу Павлівну КАКАРАЗУ

Зіновію Михайлівну БУЯК

Катерину Василівну ЄВСІКОВУ

Хай доля шле добро і щастя,
Міцне здоров'я, море благ земних,
А щедрі дні, мов рушники квітчасті,
Нехай ще довго стеляться до ніз!

ВВАЖАТИ НЕДІЙСНИМИ

- Посвідчення ЛВ №412797, видане ВП "Вагонне депо Здолбунів" у 2011 р. СЛЕСАРЧУКУ С.В.
- Посвідчення ЛВ №451102, видане ВП "Локомотивне депо Мукачеве" у 2011 р. БАРТИ А.А.
- Посвідчення ЛВ №420003, видане ВП "Господарська служба" у 2010 р. БОЙКО О.О.
- Посвідчення ЛВ №448042, видане ВП "Служба електропостачання" у 2011 р. КОБИЛИНСЬКИЙ І.В.
- Посвідчення ЛВ №437713, видане ВП "Підзамківська дистанція колії" у 2011 р. ОФОТІ В.Л.
- Посвідчення ЛВ №482115, видане ВП "Пасажирське вагонне депо Чернівці" у 2012 р. СИМОТЮКУ І.В.
- Посвідчення ЛВ №500378, видане ВП "Локомотивне депо Ковель" у 2012 р. КАЛЬЧУК Н.І.
- Посвідчення ЛВ №424839, видане ВП "Пасажирське вагонне депо Львів" у 2011 р. БАРДИНУ П.І.
- Посвідчення ЛВ №411342, видане ДЗ "Клінічна лікарня" у 2010 р. КОЦОВСЬКИЙ Г.Б.
- Посвідчення ЛВ №452896, видане ВП "Перший заїгн воєнізованої охорони" у 2011 р. ШПИНДІ Р.І.
- Посвідчення ЛВ №455295 (2010 р.) та приміський квиток ф.4 №005254 (2012 р.), видані ВП "Пасажирське вагонне депо Ковель" ГОНЧАР Т.П.
- Посвідчення ЛВ №412189, видане ВП "Чернівецька дистанція колії" у 2011 р. МАЙКО С.Е.
- Приміський квиток ф.4 уч. №006183, виданий ВП "Бродівська дистанція колії" у 2011 р. КОВАЛЬЧУКУ І.С. на ім'я КОВАЛЬЧУКА А.І.
- Посвідчення ЛВ №318607, видане ВП "Львівська дирекція залізничних перевезень" у 2006 р. ЛЕВИЦЬКИЙ З.Ф.

(Закінчення на 8 стор.)

ЗАСНОВНИКИ:
управління Львівської залізничі та дорпрофсож
Ресстраційне свідоцтво
КВ № 1252.
Редактор
Ігор ПАРАШАК
тел. 226-32-97
факс. 226-41-83
Заступник редактора
Андрій ВЕЗДЕНКО.....226-26-10

Відповідальний секретар
Галина КВАС.....226-25-67
Кореспонденти:
Орися ТЕСЛЮК.....226-32-03
Ольга ПАДКОВСЬКА.....226-01-65
Дмитро ПЕЛИХ.....226-36-23
Олександр ГЕРШУНЕНКО.....226-37-83
Оксана ПОДОЛЬСЬКА.....226-39-34
Коректор Андрій КОСЮРА.....226-37-80
Бухгалтер Тетяна АНДРУШКО.....226-46-80

Львівський
ЗАЛІЗНИЧНИК

Адреса редакції: 79000 м. Львів, вул. Гоголя, 1.
E-mail: lz@railway.lviv.ua
ГС ДТГО "Львівська залізничія"
Р/р 260000092670
Код ЄДРПОУ 20851444 МФО 325956
ЛФ АБ "Експрес-Банк"

Індекс газети 30223.
Виходить щоп'ятниці.
Тираж 36 682.
Замовлення 1169.
Зверстано у комп'ютерному центрі редакції газети "Львівський залізничник".
Комп'ютерна верстка
Антоня БЕГЛЯРОВА ..... 226-38-15.
Склад редакційної колегії:
Ігор Парашак, Андрій Везденко, Орися Теслюк, Галина Квас, Олександр Гершуненко.

Точка зору авторів може не збігатися з позицією редакції.
Передрук текстових чи візуальних матеріалів газети можливий лише з письмового дозволу редакції.
Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали. Рукописи та листи авторам не повертаються. При цитуванні посилання на газету "Львівський залізничник" обов'язкове.
Газету віддруковано у "Видавничому Домі "Високий Замок".